

דוח בין-אירגוני של סוכנויות האו"ם: המצב ההומניטרי ברצועת עזה

מרץ 2008

במהלך היומיים הראשונים בחודש מרץ, נמשכה הפעילות הצבאית הישראלית המוגברת ברצועת עזה, פעולות קרקעיות ותקיפות אוויר גם יחד. המבצע הצבאי הישראלי, המכונה "חורף חם", שהתנהל בצפון הרצועה ובמזרחה בין 28 בפברואר ו-2 במרץ, הסתיים במותם של 107 פלסטינים ובפציעתם של 250 מתושבי הרצועה. זאת היתה אחת הפשיטות האלימות ביותר של צה"ל לרצועת עזה מאז הענקת אוטונומיה מוגבלת לרצועה בשנת 1994. בחודש מרץ נהרגו שלושה חיילי צה"ל ברצועה וניפצעו 27 ישראלים, מתוכם 18 חיילי צה"ל ברצועה ו-9 אזרחים ישראלים.

רצועת עזה ממשיכה להיות סגורה, למעט יבוא הומניטרי מוגבל ותנועה מצומצמת של מספר קטן של מבקרים זרים וחולים פלסטינים בעלי היתרים מיוחדים מטעם ישראל, המורשים לצאת את הרצועה. המחסור בדלק החל לתת את אותותיו בצורה משמעותית יותר בכל תחומי החיים ברצועת עזה; הרזרבות הפרטיות התכלו, בעוד שהדרישה לדלק עלתה עקב הצריכה הגוברת בעת עונת הדיג והאסיף. בחודש מרץ, עמדה אספקת הסולר והדלק שהותרה על ידי ישראל על 57% ו-80%, בהתאמה, ואף פחות מזה בהשוואה לחודש מרץ אשתקד. האספקה המוגבלת הביאה להאמרת מחירי הסולר ודלק בשוק השחור ב-48% וב-70%, בהתאמה, לעומת מחירי השוק הרגילים.

הגנה על אזרחים

נפגעים ברצועת עזה ובישראל בחודש מרץ 2008

נפגעים כתוצאה ישירה מהסכסוך				נפגעים אחרים (כולל מאלימות פנימית)			
פצועים	הרוגים	נשים הרוגות	ילדים הרוגים	פצועים	הרוגים	נשים הרוגות	ילדים הרוגים
215	104	6	26	91	15	1	7
*27	**3	0	0	0	0	0	0

* 18 חיילי צה"ל נפצעו ברצועת עזה; 9 אזרחים ישראלים נפצעו מפגיעת רקטות קסאם או מירי בשטח ישראל.

** כל ההרוגים בחודש מרץ היו חיילי צה"ל שנהרגו ברצועת עזה.

- 347 רקטות נורו מרצועת עזה לשטח ישראל ו-234 פצצות מרגמה (פצמ"רים) שוגרו לשטח ישראל ולעבר חיילי צה"ל שפעלו ברצועת עזה. חיל האוויר הישראלי ביצע 91 תקיפות אוויריות נגד מטרות שונות ברצועה.
- צה"ל ערך 12 מבצעי סריקה ועצר 36 אנשים.
- במהלך מבצע "חורף חם" איבדו 34 ילדים עזתים את אחד מהוריהם. עשרים ואחד בתי מגורים נהרסו לחלוטין, מה שגרם ל-147 בני אדם להפוך למחוסרי בית. שמונים ושמונה בתי מגורים ניזוקו באורח קשה או חלקי, מה שהשפיע על 616 בני אדם נוספים, רבים מהם ילדים.

בריאות (WHO)

- זמינות תרופות בבתי המרקחת של משרד הבריאות הפלסטיני (MoH): 55 תרופות (13.2%) מתוך רשימה של 416 תרופות חיוניות, ו-142 (22.8%) פריטים מתוך 596 פריטי אספקה רפואית חיונית נמצאו במלאי אפס¹ בשל קשיי מימון.
- 257 חולים שהיו זקוקים לטיפול רפואי דחוף שאיננו זמין ברצועה, פונו בתאריכים 12 – 1 במרץ לקבלת טיפול רפואי במצריים, דרך מעבר רפוח.
- רק 683 חולים (65.9%) מכלל מבקשי ההיתרים, קבלו אישור לעבור במעבר ארז לקבלת טיפול רפואי בבתי חולים בישראל או בגדה המערבית. בקשותיהם של 33 חולים (3.2%) נדחו ושל 320 (30.9%) עוכבו.
- בעיקבות תהליך ההפניה המסובך והמסורבל, ארבעה חולים נפטרו בחודש מרץ לאחר שבקשותיהם לחצות את מעבר ארז נידחו: תינוקת בת 12 חודשים, שסבלה ממחלת כבד נפטרה ב-2 במרץ; חולה בן 48 שסבל מבעיות לב נפטר ב-20 במרץ; אישה בת 58 שסבלה מסרטן הכבד נפטרה ב-22 במרץ.

בריאות הנפש ובעיות פסיכו-סוציאליות (אונר"א ויוניצף)

- התוכנית הקהילתית לבריאות הנפש של אונר"א בדקה את המצב הנפשי של 39,000 תלמידי בית ספר בצפון רצועת עזה במטרה לבחון את מידת החשיפה ואת התגובות הנפשיות האפשריות בעיקבות מבצע "חורף חם". בסקר נמצא כי 790 תלמידים נחשפו לאירוע טראומטי, לרבות 281 ילדים שמישהו מקרוביהם נהרג. 191 ילדים חזו בגופות מרוטשות ובתיהם של 101 ילדים ניזוקו. יועצים מטעם אונר"א העניקו יעוץ אישי ל-790 הילדים ו-94% מקרב הילדים האלה הראו תגובות פוסט-טראומה משמעותיות, מה שעלול להצביע על פוטנציאל להתפתחות הפרעה פוסט טראומטית. (PTS).
- המרכז הפלסטיני לדמוקרטיה ולישוב סכסוכים (PCDCR) העניק יעוץ פסיכולוגי ל-198 ילדים במחנה ג'באליה. חלק מהבעיות שניצפו בילדים אלה היו התנהגותיות (46%) אחרות הצביעו על הפרעה פוסט-טראומטית (PTSD) (57%), חרדות (53%) וקשיי דיבור (11%).
- בפברואר 2008, המחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטה האיסלאמית ערכה מחקר בקרב מדגם מייצג של 244 משפחות מכל רחבי רצועת עזה. הממצאים מצביעים על שינויים התנהגותיים ועל בעיות פסיכו-סוציאליות גוברות בקרב ילדים, כגון: אי חשק ורצון לעסוק בפעילות לימודית או פנאי (51%) פחדים (62%), חרדות (63%) כעסים (45%) הפרעות שינה (43%) היעדרות מבית הספר (40%) קשיי ריכוז בבית הספר (50%) וקשיים בהכנת שיעורים (47%).

¹ רמת "מלאי אפס" פירושה יתרה של 30 – 0 יום, רמה המצויה מתחת לסף הבטחון הדרוש.

מים ותברואה (יוניצף)

- חברת המים של עזה (CMWU) קיבלה בחודש מרץ 36% מצריכת השוטפת הדלק שלה היא זקוקה (54,000 ליטר) בהשוואה ל-13% בחודש פברואר (19,500 ליטר) מאז 14 באפריל לא התקבלו משלוחי דלק.
- מחסור בדלק ובחלקי חילוף לצידוד קיים וכן מחסור בצידוד חדש, ממשיכים לשתק את פעולת רשתות המים והביוב. כ-30% מתושבי הרצועה מקבלים מים זורמים רק שעות ספורות אחת ליומיים. חופי עזה ממשיכים להיות מזוהמים על ידי הזרמה יומיומית 40 מיליון ליטר (40,000 מ"ק) שפכים מטוהרים באופן חלקי ו-16 מיליון ליטר (16,000 מ"ק) שפכים גולמיים לא מטוהרים כלל.
- ב-11 במרץ וב-7 באפריל ניפגשו פקידיים מטעם יוניצף, הבנק העולמי ואנשי חברת המים של עזה עם נציגי שלטונות ישראל, אשר הסכימו לבחון מחדש ובעין אוהדת את הבקשה ליבוא שורה של חלקי חילוף ופריטי ציוד הדרושים לתחזוקה שוטפת של רשתות המים והביוב ברצועת עזה. נכון למועד פרסום דוח זה לא נרשמה כל התקדמות בנושא זה.
- לרשות המים של עזה אזל כל מלאי חומת הכלור הדרוש להפעלת המתקן להתפלת מי ים בדיר אל בלח, ההופך מים מליחים למי שתיה עבור 100,000 בני אדם החיים באיזור זה. עד שישראל תתיר את הכנסת חומצת הכלור, הנהלת המתקן משתמשת בחומצת לימון, תחליף הפוגם במסננים של המתקן.
- הלנת שכר העובדים, מחסור בחלקי חילוף ומחסור בדלק פוגעים ביכולת איסוף הפסולת המוצקה ברחבי הרצועה. עזה מייצרת 1,200 טון פסולת מוצקה ביום. אונר"א אספה 200 טון פסולת מוצקה ליום וסיפקה 53,850 ליטר דלק במהלך חודש מרץ לרשויות מקומיות ברצועה, המטרה לסייע באיסוף האשפה המוצקה מהרחובות. למרות זאת, האשפה נערמת ברחובות, מה שמהווה סכנה גוברת לבריאות הציבור.
- הכנסתם לרצועה של חלקי חילוף חיוניים, שאמורים היו להגיע לפרוייקט להטמנת אשפה בחסות ובמימון הקרן לשיתוף פעולה גרמני (German Cooperation Fund), נמנעת מזה 10 חודשים. האתר להטמנת אשפה משרת אוכלוסיה בת 450,000 נפש וקולט מדי יום כ-300 טון אשפה מוצקה.

מזון ובטחון במזון

- מחירי שוק: מחיר קמח החיטה נותר יציב אך גבוה – 135 ש"ח עבור שק של 50 ק"ג. מחירי הירקות עלו באורח חד בשבוע השלישי של חודש מרץ. תפ"א עלו ב-41% ל-2 ש"ח הק"ג ועגבניות עלו ב-89% ל-2 ש"ח הק"ג (בהשוואה ל-2.5 ש"ח ו-3 ש"ח, בהתאמה, לק"ג בגדה המערבית). עליות המחירים הנם תוצאה של עודפי ביקוש, בשל רכישות של ירקות שביצעו אירגוני סיוע בינלאומיים בשווקים המקומיים, ובגין סוף עונת האסיף.
- מחיר בשר בקר ירד עקב יבוא של 406 ראשי בקר בסוף החודש הקודם. כעת, מחירו של ק"ג בשר בקר עומד על 47 ש"ח, בהשוואה ל-40 ש"ח בגדה המערבית בינואר 2008.
- עלות סל מזונות בסיסי (הכולל קמח חיטה, אורז, קטניות, שמן בישול, שמן זית, סוכר ואבקת חלב) עלה מאז יוני אשתקד ב-31% ועומד כעת על 207 ש"ח.
- מרבית מוצרי המזון הבסיסיים זמינים בשווקי הרצועה ואולם, המחיר לצרכן גבוה. גבינת לבנה, למשל, עולה כיום 8 ש"ח לליטר, בהשוואה ל-6.2 ש"ח בגדה המערבית.
- תוכנית ההזנה הבית ספרית של אונר"א הורחבה פעם נוספת והיא מקיפה כעת כמעט את מחצית מוסדות החינוך שבניהול הסוכנות ברצועת עזה. בעיקבות הרחבת התוכנית, כ-

110,000 ילדים נהנים מדי יום ממפעל ההזנה, כולל בבתי ספר בנפת רפיח. בתי הספר בהם מתקיים מפעל ההזנה נבחרים על פי קריטריונים סוציאליים ונכללים האיזורים בהם מתגוררת האוכלוסייה הענייה ביותר והיכן שהישגי התלמידים הנם הנמוכים ביותר.

לעיון בדו"ח האנגלי פנו לכתובת:

http://www.ochaopt.org/documents/Gaza_Strip_Fact_Sheet_March_2008_English.pdf

לקריא דוחות נוספים פנו לאתר OCHA בכתובת:

<http://www.ochaopt.org/>

המשרד לתאום ענינים הומניטריים של האו"ם – OCHA

ת.ד. 38172 ירושלים, טל: 02 – 582 5853 /9962 www.ochaopt.org ochaopt@un.org